

LIBERTATEA

— Foaie pentru săteni și muncitori, întemeiată la Orăștie, în anul 1902 —

„LIBERTATEA” ESTE
PROPRIETATEA FAMILIEI MOSTENITOARE
ALUI ION I. MOȚA

Redactor răspunzător: GAVRIL POP

PREȚUL FOII ESTE:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 1/2 an,
30 Lei pe 3 luni.

Scrisorile pentru redacție precum și cererile sau
banii pentru abonamente, se vor trimite pe adresa:

Iridenta I. Moța

Strada Alexandrina No. 17—BUCUREȘTI II.

Apare în fiecare Duminică

Prețul unui număr 2 Lei

**Inima bunei noastre Regine Maria
așezată într'o lădiță de aur și dusă la Balcic,
de față fiind M. S. Regele cu întreaga familie regală**

In 29 Octomvrie a fost
ziua de naștere a neuitatei
Regina Maria. Această zi a
fost aleasă spre a purta spre
locul de vecinică odihnă —
după dorința celei care nu
mai este între noi — a
inimei Sale bune și blânde.

La castelul Reginei din
Balcic, în liniștea aceea
plăcută și în curăția locului
spălat de valul mării, a
fost dusă, cu un tren regal,
inima Reginei Maria, așezată
într'o lădiță de aur împodobită
cu pietre prețioase.

In tren au mai luat loc: M. Sa Regele Carol II,
A. S. R. Principesa Elisabeta, A. S. R. Principele
Nicolae, Principesa Ileana cu bărbatul. Arhiducele
Anton, Măria Sa Marele Voievod Mihai, cari au
finit să împlinescă cea mai din urmă dorință a
scumpei Regine Maria.

Trenul regal s'a oprit la
Constanța iar de aci familia
regală a făcut drumul până la
Balcic cu un vapor. In Balcic,
lădița de aur cu inima Reginei
Maria a fost luată de un ofițer
înalt în grad, care a pornit
în fruntea convoiului urmat de
toată familia regală. Convoiul
s'a oprit la bisericuța „Stella
Maris” care se află în curtea
Castelului Reginei Maria. După
o scurtă slujbă religioasă lădița
cu prețioasele moaște a fost
așezată în altarul bisericii, cu
o candelă aprinsă la căpătâi,
care va arde atâta vreme cât
inimile tuturor acelor cari au
iubit-o pe buna noastră Regină,
vor bate și ele.

După sfârșirea ceremoniei,
M. S. Regele cu întreaga familie
regală s'au întors îndată la
București.

Marsul fascismului

Au trecut 17 ani — acum
o săptămână — de când Benito
Mussolini, stăpânul de azi al
Italiai — a făcut istoricul
marș asupra Romei. In
împrejurările de atunci, lumea
și-a închipuit că acest fapt
este o glumă. Și multă vreme
după aceea, iubitorii de moravuri
stricate și toți aceia cari
îmbrățișau cugete internaționale
și-au dat seama târziu de tot
că marșul pe care cei câțiva
bărbați, în fruntea unei armate
insufleteite, l'au făcut asupra
Romei, nu a fost numai o
simplă mergere a unor oameni
spre orașul care era al lor,
dar căzut în mâni stricate,
ci o mărșeluire a întregii
lumi spre ținta spre care s'a
îndreptat Benito Mussolini.

. Ca și în toate înfăptuirile
bune pe cari omul a pornit să
le facă și a găsit îndată
împotrivire, tot astfel și
Mussolini a avut de luptat,
vreme de 17 ani nu numai cu
greutățile și cu stăvilarile
puse de a curmezșul drumului
său, ci s'a văzut în față
deodată cu toată ura unei
lumi răzbuțătoare îndreptate
împotriva ei.

A biruit pentru că a fost
puternic. Pentru că a cărmuit
cu suflet curat spre o țintă
în care strălucea fericirea
poporului său.

Și cum a spus dânsul și în
cuvântarea ținută din prilejul
acestei glorioase împliniri: „Am
biruit pentru că am avut la
spate sufletul unui tineret și
a unui popor cu sufletul

Ungurii au plecat iar cu colindul

Povestea croirii granițelor
Cehoslovaciei încă nu s'a
terminat. Pe semne Ungurii
nu au p'imit dela Cehi nici
atâta cât le-au făgăduit
aceștia la început. Într'o
vreme se porniseră cu atâta
sgomot, cu așa de mare poftă
războinică de își venea a
crede că într'o clipită vor
înghiți toată Cehia.

Dar Cehii nu s'au speriat
și drept răspuns la mânia
Ungurilor au zis: *acuma nu
vă mai dăm nimic!*

Cehoslovacii i-au refuzat
pe Unguri bizuiți pe ajutorul
vecinei lor mari și puternice,
Germania, care a declarat că
de aci înainte, nici un fir de
păr din capul Cehiei nu se va
mai clinti.

Și așa au rămas Ungurii
cu botul pe labe. Vorba
prea înțeleptului proverb:
cine nu se satură cu puțin,
nici mult nu capătă.

Zadarnic s'au rugat ei —
Ungurii — și lui Hitler și
lui Mussolini și Angliei cea
atot iubitoare a Ungurilor,
că nici unii nu le a implinit
rugămintea.

Și fiindcă dânsii sunt obisnuiți,
— că s'au învățat în 20 de
ani — să colin-

de, să ciocănească la toate
ușile guvernelor din Europa,
că numai de curând se potoliră,
iață că din nou le sosi
Crăciunul

Ministrul treburilor din
afară a Ungariei, dimpreună
cu delegația care s'a sfătuit
cu Slovacia pentru alspirea
pământului cerut de Unguri,
a plecat la Viena ca să
pornească alte rugăminți în
legătură cu pretențiunile lor
în Cehoslovacia. Din Germania
se vor duce și în Italia, și
poate chiar în Anglia.

Noi socotim că-i zadarnică
oboseala!

Dacă de 20 de ani de când
bat apa în piuă cu vrerile lor
revizioniste nu au izbutit să
se facă auziți decât de câteva
urechi, oare acuma, când lumea
trece prin cele mai tulburi
clipe ale vieții ei, îl va mai
asculta?

Doar toți știu că ceea ce
cer Ungurii, nu este cu dreptate,
ei nemulțumindu-se cu partea
cvenită, ci au volt să îmbruce
prea mult. Și s'au înecat.

DOUA LUMI

Valul nepotolit al naționalismului
începe să acopere cu unda sa
uriasă toată rânduiala trecutului.
Peste vremile cari au trecut
se ridică o lume nouă, o lume
tinără, și la trup și la suflet,
care nu se mai poate cărmui
după legile bătrânești, după
datinile cari acum sunt învechite.

Deunăzi s'a ținut în Franța
congresul partidului radical-
socialist. La acest congres s'au
întâlnit două tabere de oameni:
Deoparte oamenii rămași cu
sufletul legat de rânduiala
bătrânească a Franței, de
stânga, și de altă parte
tabăra oamenilor noi, a
oamenilor întineriți sufletește,
încetători în *purerea dreptei*.
S'au întâlnit față în față,
aceste 2 tabere, conduse de
2 oameni cu mare trecut
politic, în istoria Franței:
Herriot conducând cea din
tâi tabără iar Bonnet cea de
a doua.

In adunarea cea mare, unde
s'au sfătuit îndelung asupra
politicei, și dinlăuntru și din
afară a Franței, cei doi mari
oameni politici astfel au
glăsuțit:

Herriot a spus: „*Întaresc
asupra dreptului Franței de a
avea un contract de apărare
cu Rusia*”... Asta se tâlmăcește
astfel: — Vreau ca Franța,
— în caz de război să fie
apărată mai degrabă de Rusia
decât de Germania ori de
Italia. Dar în timp de pace —
a voit să spună dl Herriot —
Franța să urmeze întru toate
politica cea lăuntrică, pe care
o duce Rusia, *adecă să fie de
stânga, cât mai de stânga!*
Iar Bonnet a spus: „*Franța
dorește o apropiere adevărată
de Germania și de Italia*”! Vrea
adecă să rupă firul de ață
care a înodat atâta vreme
prietenia între Franța și Rusia
și să îndrepte de acuma
privirile spre cele 2 țări mari
și tari, cari au glas puternic
în trebile Europei. Și ar mai
voi să spună dl Bonnet, că
Franța ar fi bine să-și mute
politica *dela stânga la dreapta!*
Că așa fac toate celelalte
neamuri, cari stau împrejurul
ei și mai departe, și așa-i
bine. Că de ce să rămână
numai ea singură deoparte,
cu Rusia.

Iată că și în Franța cea
prea de stânga s'au întâlnit
două lumi, două tabere cari
acuma se frământă, se luptă,
una să rămână credincioasă
rânduiei celei vechi, „democrate”,
iar alta dornică de întinerire,
de mergere înainte pe calea
bărbătească pe care apucă
deacuma toate popoarele lumii.

Avem neclintita nădejde că și
poporul francez va îmbrățișa —
ca și allele din Europa —
lumea cea nouă, cea de dreapta,
cea tineră și plină de ulagă.
Căci numai ea e salvatoarea
popoarelor, acum în aceste
vremi primejduite și tulburi.

Din răscruci de culmi...

de VASILE MILITARU

Din răscruci de culmi înalte și 'mprejur cu lunci de flori, —
Cu maci mulți în care sue sânge aprig de strămoși, —
Din răscruci în cari înfipte stau troițele-comori,
Pe ale căror cruci expie, răstigniți, atâți Hristoși, —
Eu mă uit la tine, Tară:
Iți văd plugurile toate cu plăvanii lor cum ară,
Cum, pe urma lor, cresc lanuri încărcate de rod greu, —
Dărnice fără seamăn ce-ți arată Dumnezeu; —
Văd puterea urlașă ce, pe dealuri și pe văi,
O au toți plugarii tăi
Legănându-se pe coase, frânți pe secere și sapă,
Cu spinarea lac de apă;
Iți văd toată hărnicia din colbe și ogoare,
Toate sălbile de galbeni, toate scumpele-ți odoare
Ce mai ai de sărbătoare,
Dar de-atât amar de vreme, — ca la smei o cosinzeană —
Țara mea, nefericită, stai cu lacrimile 'n geană, —
Ca Iisus de pe troițe, cu pe fruntea ta tot spinii, —
Fiindcă toată veselia fură-ți o mereu străinii!..

Te-am văzut așa, o, Tară, — din răscruci, precum am spus —
Și-am gemut lângă troiță, cu privirea la Iisus:
>Oare cu puțință-i, Doamne-Milostive, Tu să vrei:
>Neamul meu voinic să geamă sub o ceată de ludei?...
>Bogăția țării mele, — fără drepturi, s'o ia ei?...
>Vruta! Tu ca: munca noastră, munca Neamului meu frânt,
>S'o mănânce, fără muncă, acești corbi adu și de vânt?!

Și pe când gemeam, acestea, sub troiță stând stingher, —
Cu de tunete cuvinte mi-a răspuns un glas din Cer:
>— Neamul tău să la aminte! Legea Mea e fără greșuri:
>Corbii nu cad niciodată din văzduh decât pe LEȘURI!..
>Fierul chtar, — când nu se mișcă, — astfel hotărât-a cerul:
>Peste el rugina vine și rugina roade fierul!..
>De sub corbi, deci, dacă leșul, prinzând viața-a doua oară,
>Ar mișca măcar o mână, — de pe el toți corbii zboară!..
>Dar când nici un semn de viață nu mai este în cel de jos,
>Corbii tăbăriți pe pieptu-i, îl mănâncă pân' la os!..
>Adevăr grăesc dar vouă: Legea Mea e fără greșuri:
>Corbii nu cad niciodată din văzduh decât pe LEȘURI!..

Dumnezeu făcu pe urmă, și, de tot ce zis-a Dânsul, —
Sub troița din răscrucă, m'a 'necat, o clipă plânsul.
Dar în clipa următoare, —
Cu de plâns obrazul ud, —
Glasul țării mele scumpe, — toată spic și toată floare, —
Ca un glas aprins de buciom mi-a fost dat ca să l'aud:
>— Doamne, iartă pe-a Tarabă, dacă'n fața-ți cade'n greș
>Dar să știi că niciodată dânsa nu va fi un LEȘ!..
>Nemișcarea-mi nu e MOARTE, — cum zici Tu'n adâncul vorbii
>Și va fi vai de toți orbii,
>Vai de corbii ce vor crede că sunt LEȘ, să satur corbii!..

Și-al ei glas aprins de buciom, — pân' ce soarele a apus. —
Cu mânie pe toți corbii, dorurile și le-a spus
Dumnezeului-Iisus, —
Sub a căruia troiță eu, în murgul blândeii toamne,
Mi-am îngenușchiat țărâna și-am gemut: »Ajută i, Doamne!«..

IUDA DEZERTEAZĂ

Iată semnul care spune lămurit acum oricui,
Că războiul dintre Mauri e către sfârșitul lui,
Și că, lupta terminată, — înțeleg și Cel născut, —
Va aduce după sine biruința Sfintei Cruci!..

Dar un fapt să nu se scape: că JIDANII dezertori
De sub flamurile roșii trec la cei BIRUITOȘI!..
După ce-au porcit măcelul și, pe holturi, CORBI au fost,
JIDOVII, simțindu-și moartea, îl cer Crucii adăpost!..

De-astădată însă IUDA de pedeapsă nu mai scapă:
„Cel ce sapă altul groapă, cade'n groapa ce el sapă“
Căci, la FRANCO, toți JIDANII dezertori ce se vor duce,
Adăpost găsi-vor numai în pământ, sub Sfânta Cruce!..
Radu Bardă

FOITA

VOIA LUI DUMNEZEU

Era la noi în sat un om necăjit ca toată lumea și nevoiaș ca vai de capul lui. Dar oricât de amărât era, ori câte supărări venea peste el n'avea decât acest cuvânt de răspuns în gura lui:
— Voia lui Dumnezeu — nepoatel sau:

— Dacă-i voia lui Dumnezeu ce să-i faci!

Azi așa, mâine așa, omul nostru petrecea și el niște zile, când mai bune când mai rele, vorba cântecului:
Așa-mi trece viața mea
Nici mai bună nici mai rea —
Nu mi-o știe nimenea!
Da baba — să vedeți, că

baba i era afurisită. Rea de gură și meliță — nu alta! Nu și nu, că uncheșu-i rău și bleg, prost și moale!

— »Că alți oameni mai sude, mai drăcuc, mai trăsesc, mai bufnesc — dar tu păcătosule și molăule, atâta știi: Voia lui Dumnezeu! De parcă ai stat tot cu Dumnezeu la masă.

— »Măi fimee babă hăi, nu păcătuți că voia lui Dumnezeu îi mare bre!

Baba totdeauna când îl auzia așa, îl cinstea pe omu săracu de nu mai zicea nici negrii și-s ochii.
Pe semne voia babei se cam

CE NU ȘTIU TOȚI

◆ În toată lumea se află 6 milioane de hectare cultivate cu viță de vie. Dintre țările cultivate de viță de vie, cel dintâi loc îl ocupă Franța cu 2 milioane de hectare viță altoită, pe care sunt cultivate 10 milioane de fire de viță.

◆ Dintre toate țările, Statele Unite au cei mai mulți pușcăriși în raport cu numărul populației.

◆ În Roma din vremea romanilor, urșii erau folosiți de către bandiți la săvârșirea crimelor.

◆ Ce se petrece pe globul pământului într'un cias?

— Se nasc 5400 de copii, mor 4800 de oameni, cad 1800 de trăznete. Locuitorii pământului mănâncă într'un cias 25 milioane kilograme de cartofi, 10 milioane kilograme de legume, 3 milioane și jumătate de carne, 3 milioane de ouă, 30 milioane de kilograme de zahăr.

Judecătorii osândesc într'un cias 193 de mii de pușcăriși.

H A Z

Viclenie țiganească

— Măi țigane, de ce îți bați muiera?

— Ca să vie nașul, românică, să ne despărțescă.

— Dar ce motiv e acesta?

— Dapoi, d ta nu știi, că întotdeauna când îmi bat muiera nașu ne duce la el și ne sfătuește cu vinars și cu plăcintă.

Le-am dres

— Bade Ioane, de ce nu îți dregi hainele și căciula, că vezi că îți iese părul prin ea?

— Păi, le-am dres în fiecare zi și mai rău s'au stricat.

— Cum? Se poate? Cu ce le-ai dres?

— Cu fuică..

Pricina de moarte

— Ce plângi, măi țigane?

— Cum să ru plâng, că a murit danciul cel bătrân.

— O fi murit de foame

— Ba nu, mânca-tea-și. Doar a murit între două pâini.

— Cum între două pâini?

DE TOATE

Vor putea vorbi animalele

Un mare învățat francez face încercări de mulț vreme spre a putea face pe animale să vorbească. El nu încearcă animalele ci caută mai întâi dacă este cu puțință ca ele să poată vorbi.

Rezultatele — spun gazetele — sunt cât se poate de îmbucurătoare. Învățatul a declarat că da, pot fi făcute și animalele să vorbească.

Oare ce vor face atunci oamenii?

Cât sunt de fricoși jidanii

Toată lumea cunoaște frica evreilor. Fricos ca un jidan, — a rămas și proverbul. Dar nici odată nu s'a putut adevăra mai bine frica jidovilor cași deunăzi în America. Iată în prejurările:

La un post de radio a fost cefită scrierea unui scriitor cu numele H. G. Wels (evreu și el) despre »Războiul interplanetar« (războiul dintre lumi). În această scriere autorul arată, cu multe amănunte, groaza războiului viitor și cum vor fi nimicite orașele lumii. Numele orașelor din scrierea aceea au fost înlocuite cu nume de ale orașelor din America.

De abia a început citirea scrierii, și deodată mii de oameni s'au înspăimântat, au fugit în stradă, a încaput a vorbi la telefon și a vesti, că dânsii văd în față groaza celorlalte cetate din »Războiul interplanetar«, cu un cuvânt, pe țigii i-a cuprins o frică nebună, cașicând ar fi fost sfârșitul lumii.

La urmă s'a adevărit cine erau mii de fricoși: Jidanii.

Minunea săvârșită de un doctor

Un ziar din Paris încrestează următoarea, foarte duioasă, poveste: În anul 1915 trăiau în satul Montereau din Franța doi părinți foarte nenorociți. Fiul lor cel mai mare, în vârstă de 20 de ani, rămase pipernic, mare numai cât un copil de 7 ani și cu mintea înapoiată. Bieții părinți cercară pe la toți medicii ca să-l scape copilul, dar nici unul nu isbuti. În cele din urmă, cuprinși de disperare, părinții își lăsară copilul în voia lui Dumnezeu.

Intr'o zi cetiră la gazetă, că un doctor cu numele Serge Voronoff, a operat un copil rămas pitic și crescu mare, ca și ceilalți oameni. Părinții se urcară îndată în tren și se dușeră cu copilul la doctorul Voronoff. Doctorul cercetă copilul cu luare aminte și hotărâ să l'opereze. Dar îi trebuia o părticică de gușă de om. Mama copilului se hotărâ, chiar cu prețul vieții, să se lase operată. Doctorul îi scoase o bucăciță din gușă și i-o puse copilului. În câteva săptămâni, atât mama cât și copilul, se vindecară.

Dar minunea minunilor, copilul începu a crește văzând cu ochii. Mintea începu a-l se lumina și ceea ce nu a putut învăța în 20 de ani, învăță în câteva luni. Bucuria părinților nu mai cunoscu margini. În fiecare zi se rugară bunului Dumnezeu să le ajute.

— Dapoi așa. Pe una a mâncat-o, iar pe cealaltă încă n'a căpătat-o...

Impăciuire

— Oare de ce s'biară cât îl ține gura chiriașul nostru acela sgârcit, De bună seamă o fi pierdut ceva.

— A înghițit un ac.

— Du-te dă-i unul de al nostru, numai să tacă..

Loudă

— Domnule îmi trebuiește o pisică bună care să nu se lase la copii ca să se joace.

— Da domnule, avem una care dacă pui mâna pe ea, te zgârâie.

— Nu așa îmi trebuie, ci una care să-i fie frică de oameni.

— Avem una foarte fricoasă, care îi este frică și de șoareci..

Sfat

— Dragă doctore, de un timp încoace când mă culc pe partea stângă, simt niște înțepături grozave supt coastă.

— Culcă-te pe dreapta..

După 25 de ani dela această minunată întâmplare, doctorul Voronoff trecând pe la Paris, se pomeni cu copilul pe care îl operase, acuma om în toată firea, care cu ochii înlăcrimați putu să-i mulțumească, că l-a făcut om.

Mari sunt minunile lui Dumnezeu!

Podul de sticlă

Sticla are întrebunțări dintre cele mai ciudate. Dar nimeni nu se poate aștepta la cea mai nouă folosință a sticlei în America. Acolo sticla se întrebunțează pe scară înaltă la facerea drumurilor și a podurilor.

Deunăzi s'a aflat că și la noi în țară se află un pod de sticlă. El este construit pe drumul dintre comunele Pârlița și Sărulești în Moldova. În acest loc se află o vale care în fiecare primăvară venea foarte mare și ducea podul de lemn construit acolo Inginerii au adus un pod de sticlă drept din America și l-au așezat pe ste acea vale. De atunci apele, oricât de mari ar veni, nu-l mai pot clinti din loc.

Curajul unui pitic

Un pitic (om rămas mic) din slujba unui circ din America a omorât cu ciocanul un tigr care, scăpat din cușcă, se repezise la câțiva trecători de pe stradă.

Piticul se luă după tigr și în clipa în care acesta se repezi la două femei leșinate de spaimă, îl ajunse din urmă și îl pocni cu un ciocan în moalele capului, lăsându-l mort.

potrivea cu voia lui Dumnezeu. Dacă Dumnezeu era în cer — apoi baba era lângă vatră și lângă vatră și cleștele, — ba și vâtrarul!

Sara trebuia niște cânepă din pod.

Baba harnică, — nu ca unchișul.

— Sui măi moșnege în pod Mă sui babă — cu voia lui Dumnezeu..

Ba — cu voia mea — dacă-i vorba, n'ai să te mai sui și... svâcl baba pe scară sus. Scara pusă rău, putregă, ori ceasul rău pe semne! scara trosc! baba buf! valeu și valeu! Vine unchișul:

— Ce-ai păjit babă, cu voia lui Dumnezeu îi cam rău de fine, bre! Vine preotul, vin neamurile, baba moartă ca toți

morții.

Cu voia lui Dumnezeu unchișul a scăpat de babă.

Vin nepoții.

— »Moșule asta ni se cade nouă, asta se cuv'ne nouă, asta să ni-o dai nouă..

— Dau, se cade, se cuvine, măi băieți zise uncheșul, — cu voia lui Dumnezeu!

— Ba-i dreptul nostru și nu-i voia lui Dumnezeu, se infierbântară ei.

Și hai la împărțală. Unul apucă un lucru, unul înșfacă altul, al treilea luă pe al celui dintâi:

— Asta-mi trebuie mie! Ba-mi trebuie și mie. Asta o iau eu! Ba oi lua-o eu! Ba eu! Ba eu! Fug! da aici! Ba fugi tu. Ba tu! Poc! Trosc! Valeu și trebușoara gafa. Unul mort

și doi legați, dintre nepoți.

Uncheșul șezuse deoparte; acu le zice:

— Iacă ce s'a întâmplat cu voia lui Dumnezeu! Acu v'ați săturat de dreptul vostru. Uncheșului i se dusese vestea.

Lumea nu-l mai numea decât: Voia lui Dumnezeu. Vine vremea când uncheșului i se strânse funia la par.

Vine preotul și-l grijește.

— Ei, moșule, da acu ce mai zici!

— Ce să zic părinte, voia lui Dumnezeu!

Când închise ochii, tot satul zicea:

— Cine a murit?

Cine? Voia lui Dumnezeu. Și cică de atunci lumea i rea, iar voia lui Dumnezeu nu mai este băgată în seamă pe pământ

Colțul gospodăriei

Indrumări agricole

Nutrețuri pentru iarnă

În unele părți din țară s'au strâns puține nutrețuri, din cauza secetei. Sfătuim pe cultivatori să se aprovizioneze de acum cu nutrețurile de cari au nevoie până la primăvară. Primăvara, totdeauna, nutrețurile sunt mai scumpe.

Deasemenea sfătuim pe cultivatori să facă economie de nutreț. Cocișii (cocișii, hlujanii) de prumb trebuie păstrați bine. Se vor clădi bine în stoguri (glugl) ca să nu se strice din cauza ploilor.

Pentruca nutrețul să fie mai cu spor, sfătuim pe cultivatori, dacă pot, să și cumpere tocătoare de nutreț, mișcate cu mâna sau cu mașina. Cu aceste tocătoare nutrețurile pot fi bine mărunțite și apoi — amestecate cu pleavă și puțină sare — sunt foarte bine mâncate de către vite.

Sfătuim pe cultivatori să și pregătească din toamnă pământul pentru culturile de nutrețuri. Să nu ne biziim numai pe izlazurile comunale: să cultivăm nutrețuri și în pământurile noastre. Pentru ca nutrețurile să dea recolte mari, pământul trebuie arat adânc și chiar gunoit. Înștiințăm pe toată lumea că la primăvară nu se va mai da voie să se pășuneze în păduri. Pădurile trebuie lăuate să crească în voie, pentru a ne da lemne

Măzăricea de toamnă

Măzăricea de toamnă este un nutreț foarte bun pentru vite. Sunt două feluri de măzărice de toamnă: una cu floarea violetă și alta păroasă, cu floarea albă. Măzăricea de toamnă se seamănă amestecată cu păioase și anume: la hectar cam 80 kg. măzărice și 40 kg. orz, grâu sau secară. Dacă pământul este bogat și arat adânc, măzăricea crește de un metru și mai mult și dă o mare cantitate de nutreț. Se cosește în Aprilie sau Mai, când alte nutrețuri verzi nu s'au făcut încă. Măzăricea poate fi dusă la vite în stare verde sau uscată. Sfătuim pe cultivatori să semene măzărice de toamnă, spre a avea nutreț verde și bun, primăvara, de timpuriu.

După cosit se poate semăna pe loc porumb de nutreț, sau meiu, așa că ridicăm două recolte în același an. Sămânța de măzărice de toamnă se găsește la unele Camere de agricultură, unde statul a dat, în anul trecut, sămânță pentru înmulțire. Se găsește și la negustorii cari se ocupă cu comerțul de semințe. Informațiunile se pot căpăta la Camera de agri-

cultură.

Pentru proprietarii de mori

Se aduce la cunoștința proprietarilor de mori, de orice categorie, că — pe baza hotărârii luate de minister — Oficiul central de valorificare le va da — pe baza unei simple cereri timbrată și fără nicio intervenție — autorizația necesară pentru a putea instala la morile lor câte un selector pentru curățirea cerealelor aduse de producători.

Cererile se vor adresa direct Oficiului central de valorificare, strada C. A. Roseti nr. 14, București.

MERSUL VREMII

În județul Dâmbovița, după ploile căzute fără întrerupere timp de câteva zile, vremea s'a răcit simțitor. În partea de miazănoapte a județului a căzut zăpadă.

În jud. Bacău, după zile frumoase și călduroase, a început să bată un vânt rece urmat de ploi. În noaptea zilei de 22 Oct, a nins în întreaga regiune. Timpul continuă să fie rece, iar ploile cad mereu

Pe muntele Găina a nins zilele acestea. Zăpada a căzut până în satele dela poalele muntelui.

Temperatura a scăzut simțitor în toată regiunea.

Ninge și în munții Vrancei. Locuitorii din ținutul Vrancei veniți la târg aduc vestea că a început să cadă zăpadă. Odată cu ea au ieșit și haitele de lupi.

Sporirea inspectoratelor regionale de drumuri

M. S. Regele a semnat decretul ce l-au fost supuse de dl Mihail Ghelmegeanu, ministrul lucrărilor publice și al comunicațiilor, prin care potrivit prevederilor art. 196 din legea administrativă și art. 45 din legea de organizare a departamentului de mai sus, se sporesc dela 9 la 10 inspectoratele regionale de drumuri prevăzute de art. 68 din legea de organizare a ministerului de lucrări publice și comunicații. Inspectoratul regional de drumuri nou înființat va funcționa până la 1 Aprilie 1939 cu personalul detașat dela alte servicii, urmând ca în bugetul exercițiului viitor al direcției generale a drumurilor să se prevadă personalul cu care va fi încadrat acel inspectorat.

Al doilea decret prevede că serviciile regionale ale apelor pendinte de același minister, se reduc dela 12 la 10, având și ele aceleași circumscripții teritoriale și aceleași reședințe ca și jineturile administrative, potrivit noii legi administrative. Serviciile regionale ale apelor din jineturile Marea, Dunărea de Jos și Mureș, nou înființate, vor funcționa până la 1 Aprilie 1939 cu personal detașat dela alte servicii, urmând ca în bugetul viitor al ministerului lucrărilor publice, — direcția apelor, să se prevadă personalul cu care vor fi încadrate aceste servicii.

Noua împărțire a Cehoslovaciei

Noua constituție a Cehoslovaciei, pregătită de cel mai învățați advocați cehi, a fost gătită în zilele acestea. Noua constituție prevede ca numele țării vecinilor noștri să rămână și pe mai departe Cehoslovacia, care se va compune din trei state: Cehomoravia, Slovacia și Rusia subcarpatică. Cele trei state vor avea parlament deosebit cu drept de a face legi. Cele trei parlamente împreună vor forma adunarea națională a Cehoslovaciei, care va avea 200 de membrii, 140 reprezentând Cehomoravia, 50 Slovacia și 10 Rutenia. Din pricina că deputații cehi și moravi sunt prea mulți față de al celorlalte state și ca să nu

aibă putere prea mare, ia ființă și Senatul în care fiecare stat va fi reprezentat cu un număr egal de senatori. Dacă între adunarea națională și Senat s'ar ivi neînțelegeri, hotărârea va fi dată de președintele Cehoslovaciei.

Cea mai mare putere o are guvernul din Praga, care se compune din: ministrul președinte, ajutorul ministrului președinte, ministrul afacerilor din afară, ministru de finanțe și ministrul armatei. Cele trei state vor avea și ele guvernul lor. Guvernul Cehomoraviei va avea 8 miniștri, al Slovaciei 5, iar al Ruteniei 3 miniștri.

Președintele statului nu va fi ales prin votul po-

porului, ci de către Adunarea națională. Puterile președintelui vor fi simțitor sporite, președintele având dreptul să facă decrete legi, atunci când Adunarea națională nu este întrunită.

Legea electorală deasemenea va fi schimbată. În locul votului pe liste, se va introduce votul nominal, reușind acela care are cu un vot mai mult. Cehoslovacia va fi împărțită din nou în circumscripții electorale în așa fel încât 60—80 mii de alegători să aleagă un deputat. Deputații nu vor primi lefuri, ci numai diurne, după ședințele la care vor lua parte.

Jidanul, e tot jidan!..

Lupta împotriva jidanilor în Franța a început cu piciorul cel drept. Cel mai de seamă oameni de stat ai Franței, foști întâi miniștri, miniștri, deputați și conducători de partide, s'au ridicat, cu toată puterea și au dat alarma despre primejdia evreilor.

Ziarele susțin cu toată căldura lupta începută. Iată ce scrie ziarul »Le Jour« (ziua) despre evrei:

»Jidanul e jidan. Nimic nu-l poate schimba. Toate înlesnirile pe care i le-a făcut până azi omenirea creștină, n'au servit la nimic. El a rămas același dușman al nostru, al tuturor. E de ajuns pentru a avea o icoană împede în acest scop să reamintim

câteva rânduri din »Manifestul Alianței universale izraelite«, publicat la 1860 de Itzek Arron, zis Cremieux. Ce nu s'a îndeplinit din acest manifest? Cu ce s'au schimbat jidanii dela Cremieux până azi, cu toate drepturile și privilegiile cari le-au dat Franța?

„Lumea întreagă va fi a noastră„!

Iată acum, un pasagiu din acest manifest judaic:

»Răspândiți, din timpuri necunoscute, printre alte națiuni cari au fost totdeauna potrivnice drepturilor și intereselor noastre, noi dorim, înainte de toate, să rămânem nechintiți jidani. Naționalitatea noastră este religia

părinților noștri și noi nu recunoaștem altă naționalitate. Noi locuim în țări diferite, însă idealul nostru este unic, unul singur și indestructibil: triumful lui Izrael, pe care îl urmărim cu toate puterile noastre.

„Nu uitați evrei! Ziua în care toate bogățiile și comorile pământului vor fi proprietatea noastră, nu e departe!»

Iată însă că le sosită ceasul. Și în Franța cea atât primitivă, ca o mamă bună a lor, acum a început a le simți primejdia.

Să ne bucurăm și să ne veselim, căci numai Franța îi mai lua în brațe. Și pușintel și noi!. Oare până când?

„Ați crezut că voi muri? N'am murit!“

Kemal Ataturc, președintele republicii turcești, a fost greu bolnav. Guvernul turcesc îngrijorat de soarta Turciei, s'a dus la căpătâiul bolnavului și a veghiat fără încetare. Iar atunci când a văzut, că viața președintelui se află în primejdie, au ținut mai multe sfaturi, în cari au luat hotărâri în cazul că președintele ar înceta din viață.

Faptul acesta nu a fost deloc pe placul președin-

tului. Cu toate că era bolnav greu, dânsul lucra câte ceva, din patul de suferință. Într-o zi se înfățișează la dânsul, întâiul ministru și încă unul dintre miniștri. Kemal Ataturc văzându-i, crezu că vin să vadă dacă a murit ori nu? Și infuriat le-a strigat: „Crede-ați că am murit? N'am murit! Duceți-vă la lucrul vostru!..

Miniștrii s'au simțit foarte rușinați și îndată

au plecat a lucra și să-și vadă de treburi.

Întâmplarea aceasta a stârnit o mare valvă în toată lumea. Știau cu toții căta putere și căta voință are Kemal Ataturc. Dar această dovadă de tărie le întrecu pe toate. Voința neclintită l-a scăpat și dela boală. Și când toți credeau că dânsul va muri, se pomeniră că le strigă:

„Nu voi muri!“

Iată un om mare!

Cinci femei au fost concentrate la manevrele regale

Hotărârea luate — prin legea de curând votată — de a pune în serviciul militar în caz de război, și femelle, a fost aplicată la manevrele regale din toamna aceasta.

Era greșită credința că femeia nu este în stare să slujească decât în căminul ei. Manevrenele din toamnă au adevărit că femeia poate să fie și ea un foarte bun

militar.

Cinci îndrăznețe sburătoare au fost mobilizate în zona manevrelor din Basarabia. Toate cinci și au împlinit însărcinările cu cea mai mare grijă. Ele au fost puse să recunoscă din văzduh liniile dușmane, lăsând pe sburătorii bărbați să lupte cu aeroplanele în cele dintâi rânduri. Una dintre sburătoare a mânuit cu

mare dibăcie un aeroplan uriaș sanitar, cu care a transportat de pe un front pe altul răniții și medicii.

Di general Argeșeanu, fost ministru al Apărării Naționale, a lăudat în cuvinte foarte frumoase pe cele 5 brave femei, cari pentru prima dată în istoria armatei române au fost mobilizate în luptă în rând cu bărbații.

Noutăți — Știri săptămânii

Fapta unui nebun. Un soldat rezervist din Cehoslovacia cuprins de nebunie, a scos baioneta și a omorât, în mijlocul unei străzi din orașul Brno, un soldat și un civil și a rănit alte 3 persoane. Numai cu mare greutate nebunul a putut fi prins.

Foc pustiitor în Franța. Un foc uriaș a izbucnit la un mare magazin din orașul Marsilia, în Franța, în timp ce înăuntrul magazinelor se aflau mii de cumpărători. În învălmașeala mare care s'a produs din cauza spaimei, au fost omorâte 20 de persoane, iar altele 24 foarte greu rănite.

Șarpe urmărit de poliție. Poliția din Londra a pus deunăzi în urmărire un mare șarpe indian, lung de 2 metri și foarte primejdios, care a scăpat din prinsoare. Șarpele era obiectul de joacă al copilului unui mare bogătaş din Londra. În fuga lui prin oraș a rănit foarte greu un câine. Smintită joacă mai găsesc pentru copii și oamenii aceștia bogăți!

Așa pășesc bețivii. Muncitorul Mostru Covaci din Sibiu, întorcându-se acasă beat turtă, a alunecat într'un canal din marginea orașului și s'a înecat. Așa pășesc cei cari nu-și pot pune pază gurii însetate.

Inmormântarea aviatorilor căzuți la Constanța. Groaznica nenorocire de aeroplane este încă proaspătă în mintea tuturor. Cel 10 sbrători referenți cari și-au aflat moartea în aeroplanele căzute în lacul Razelm și Siutghiol, au fost inmormântați la Constanța, unii, iar alții au fost duși de familiile lor.

Tot beutura. Sateanul Iosif Naghi din com. Peregul—Arad mic, petrecând cu mai mulți rieteri la o cârciumă, s'a luat la ceartă cu câțiva consăteni și a rostit cuvinte neîngăduite, pentru cari ar fi putut să fie tras la răspundere.

De teama pedepsei care îl aștepta, Iosif Naghi s'a spânzurat. Autoritățile au constatat că era beat pe jumătate, când a săvârșit fapta.

Tot beutura!

Slovacia — stat corporatist. Președintele consiliului slovac, d. Tiso a declarat, că Slovacia nu se va mai conduce după partidele politice ci va lua o *coducere corporatistă* după chipul celui din Italia ori Germania. Ministrul a declarat că națiunea slovacă se va bizui de acum pe bresle, pe puterea muncii, care aduce cele mai bune foloase.

Numai trei partide politice în Slovacia. În Slovacia vor fi îngăduite numai trei partide politice: partidul populist slovac, partidul german al secretarului de stat Karmasin și partidul unificat maghiar. Celelalte partide, între care și cel comunist, au fost oprite.

Germania nu-și cere decât fostele colonii. Ziarele străine au publicat știrea că Germania ar cere mai multe colonii decât a avut ea înainte de izbucnirea războiului.

Autoritățile germane desmint aceste svonuri și întăresc că Germania nu voeste decât *numai fostele ei colonii*. Dar la acestea nu abdice!

Statele Unite vor să aibe 7 mii de aeroplane.

Statele Unite au luat hotărârea de a alcătui o forță aeriană egală sau superioară flotei aeriene a oricărei aite țări.

După informațiile din Washington, planul american ar tinde la alcătuirea unei forțe de 7 mii avioane.

Partidul comunist din Rusia Subcarpatină a fost nimic. Guvernul Rusiei Subcarpatine a hotărât oprirea partidului comunist pe teritoriul Rusiei Subcarpatice. În urma acestei decizii, partidul comunist este interzis pe tot teritoriul cehoslovac, întrucât guvernul Slovaciei și cel din Praga au luat de mai înainte aceleași măsuri.

Unde se află mareșalul Bluecher. Ziarele poloneze vestesc că mareșalul Bluecher, care a fost arestat, a încercat să se sinucidă în închisoare, dar a fost împiedecat să-și pună planul în aplicare de agenții G. P. U-ului.

Bluecher este acuzat de înaltă trădare, prin aceea că ar fi încercat să dea japonezilor o parte a Siberiei. Pentru punerea în aplicare a acestui plan, el se pusese în legătură cu statul major japonez. El mai este acuzat că a împiedecat planul pentru reorganizarea economică a teritoriilor din Siberia Răsăriteană.

Un mare vapor german în flăcări. Un incendiu s'a declarat pe marele vapor german »Deutschland« care la 20 Octomvrie plecase dela Bremen spre New-York.

Pe vapor se află 501 călători și 400 oameni de slujbă.

În ajutorul vaporului »Deutschland« au plecat mai multe vapoare. Toate aceste vase stau gata să ajute imediat la salvarea celor aflați pe bordul vaporului »Deutschland«, dacă va fi nevoie. O telegramă primită mai în urmă anunță că focul ar fi putut să fie stins de echipajul lui »Deutschland«.

Cehoslovaciei i se va schimba numele. Un ziar din Praga crede a ști, că numele Cehoslovaciei va fi schimbat. Ziarul crede că cel mai potrivit nume ar fi Zapodoslavia (Statul slavilor din Apus) sau Novoslavia (Slavia cea nouă).

În prezent se ține la New-York congresul jidanilor din întreaga lume. Iau parte 550 de delegați și un numeros public evreiesc. O foaie »jidovească« scrie: »Congresul va alcătui un program pentru salvarea drepturilor evreilor din întreaga lume«.

Au și de ce ținea congrese, că le a ajuns focul la deget!

Japonia vrea să cuprindă toată China. O telegramă din Japonia vestește: Itagaki, ministrul de război al Japoniei a declarat, că după căderea orașelor Canton și Hankeu, mareșalul Ciang Kai-Shek nu mai este decât un mic șef local.

Japonia nu-și va micșora sforțarea atâta timp cât nu va fi reușit a construi o Chină nouă și până nu va fi așezat temelile unei păci permanente în Orient. Numai atunci se vor gândi la odihnă.

Dacă este nevoie, a încheiat d. Itagaki, vom merge până în colțurile cele mai îndepărtate ale Chinei.

Congresul anual al preoțimeii ortodoxe din Ardeal și Banat. Potrivit art. 10 din statutele asociației »Andrei Șa-

guna« a clerului Mitropoliei române din Ardeal și Banat, Crișana și Maramureș, se convoacă al XVII-lea congres anual al acestei asociații, la Timișoara, pe ziua de Joi, 10 Noembrie 1938, cu următorul program:

Membrii comitetului central se vor întruni în ședință, în 9 Noembrie, ora 4 d. a., în sala culturală dela biserica din Iosefin, pentru:

a) Examinarea rapoartelor generale: administrativ și economic;

b) Examinarea altor probleme și a propunerilor întrate regulamentar.

Ora 6 d. a., tot acolo, consfătuirea intimă a preoșimii și propunerea comisiilor pentru examinarea rapoartelor comitetului central.

Ora 8.30 seara: serviciul privegherii, săvârșit de preoșii locali, în biserica »Iosefin«.

La 10 Noembrie

Ora 8.30 dim. sf. liturgie și chemarea Duhului Sfânt, în biserica ortodoxă din »Iosefin«, cu predică.

Ora 11: Deschiderea congresului, prin președintele asociației, icon. stavr. dr. Gh. Ciuhandu, în sala festivă a liceului de comerț, și salutul reprezentanților autorităților.

Ora 13: Masă comună (fără toasturi) în restaurantul »Elite« (lângă biserica »Iosefin«).

Ora 15: 1. păr. Florea Coedreanu, președintele secției Arad: »Cultivarea conștiinței preoțești pentru zilele noastre« cu propuneri și discuții.

2. Păr. prof. Ioan Imbroane: »Rosturile preotului în străjerie«, cu propuneri și discuții.

3. Darea de seamă a comitetului central despre activitatea asociației în cursul anului trecut.

4. Darea de seamă a casieriei centrale.

5. Darea de seamă a comitetului central despre demersurile reale în chestiunile:

a) Salarizarea preoșimii și drepturile la pensii;

b) Situația protopopilor, diurnele protopopeștii și computarea lor la leafa îndreptățitoare și la pensiuine.

c) Situația salarizării centrelor noastre eparhiale: consilieri-referenți, secretari și revizori eparhiali și a altor funcționari bisericesti.

6. Propunerile anunțate reglementar, cu trei zile înainte de congres, comitetului central.

7. Fixarea locului de întrunire a viitorului congres.

8. Inchiderea congresului.

Spre orientare: Ședințele congresului sunt publice. Delegații despărțământelor sunt așteptați în număr reglementar, bine înțeles, frații preoși vor participa în număr cât mai mare.

D nii preșidenți ai secțiilor sunt rugați a și trimite cât mai neîntârziat secretarului general rapoartele lor (com. Roșia, jud. Sibiu).

Pentru rețineri de locuințe, toții participanți se vor adresa păr. Traian Golumba, biserica ortodoxă în fabrică: Timișoara.

Furt îndrăzet. La castelria administrației financiare din Brașov, un necunoscut a furat funcționarului Ioan Dvorak, din str. I. G. Duca 25, suma de 140.000 lei pe care acesta o adusese pentru plata impozitelor. Poliția a luat măsuri pentru prinderea hoșului.

Pentru abonații și depozitarii ziarului „LIBERTATEA“

Administrația ziarului »Libertatea—Moța« mutându-se din Strada Luterană No. 6, înștiințăm pe abonații și depozitarii ziarului »Libertatea«, că noua adresă a foii este aceasta:

IRIDENTA I. MOTA

Strada Alexandrina 17, București II.

unde se va trimite orice cerere de abonament, schimbări de adrese, schimbări de tiraj, plățirea abonamentelor, a conturilor și orice trimitere de bani ori alte chestiuni în legătură cu gazeta.

Chinei îi arde de glume

Cuprinsă aproape pe jumătate, China de abia acum se gândește să declare război Japoniei

Armatele japoneze au ocupat orașul Canton, a doua capitală a uriașei Chine. Vestile cari au sosit de acolo au talmăcit un fapt cu totul de necrezut. Se spune că orașul Canton s'a predat fără nici o împotrivire. Alte orașe mai mici s'au împotrivit cu toată strășnicia armatelor japoneze iar Canton, care este capitală, a căzut plocon în mâna cuceritorilor.

Care să fie pricina?—Lucru de mare rușine: Japonezii au reușit să cumpere cu bani mai mulți generali chinezi și să-i îndemne a fugi din fruntea armatelor lor. Această rușinoasă trădare a îngăduit japonezilor să pună stăpânire pe aproape jumătate pământul chinezesc.

Dupăce au văzut cuprinse cele mai bogate provincii din China iar pe câpli

armate:or chineze dând bir cu fugiții, guvernul japonez a hotărât să întărească ceea ce a cucerit.

În cel dintâi rând s'a pus bine cu Anglia și cu Franța iar pe Germania și Italia le-a poștit — cu și mai caldă chemare — să-i întindă un braț puternic pentru a strânge lanțul împrejurul comunismului rusesc.

Iar în al doilea rând s'a pus hotărâtă pe lucru, punând o rânduia nouă în viața industrială și comercială a Chinei cucerite.

Și acum când văzură că cușitul a ajuns la os, de abia acum chinezii se hotărâră să declare război Japoniei, care a întins un picior cam mare pe pământul lor.

O fi spus în serios sau numai au făcut o glumă — cam dureroasă glumă — asta nu putem să o știm!...

Cum răspândesc gazetele evreilor știrile mincinoase

Dela alipirea părții sudeților la Germania, sute de gazete din toată lumea vestesc că în fiecare zi, mii și mii de germani sudeți se adăpostesc pe unde pot. Și mai scriu ziarele că s'au aflat țări cari n'au voit să-i adăpostească.

Ne-am interesat mai deaproape, am cercetat și părerea altora și am aflat adevărul adevărat. Refugiații de cari vorbesc gazetele cele multe (cari toate sunt evreiești) nu sunt nici germani sudeți, nici cehi, ci evrei! Mii de evrei cari locuiau în regiunile sudele, regiuni bogate și pline de

întreprinderi mari industriale. Era acolo cum s'ar spune, stupul evreilor!...

Și lucru foarte de mare însemnătate, că nici o țară din Europa nu s'a încumetat să-i primească. Se pare că unul s'au două state din Europa, Belgia și Franța (iarăși Franța!) s'au oferit să-i primească. Și altele încă peste Ocean, în apropierea Australiei, insulele Noua Zelandă.

Iată cum se ascund evreii după deget și îndreaptă — prin minciuni — privirea lumii spre ei, dându-se drept germani sudeți ori cehi, când de fapt sunt jidanii puchinoși, obraznici și mincinoși!...

Școala practică de mulgători și îngrijitori de vaci

Se aduce la cunoștința celor interesați că pe ziua de 10 Noembrie a. c. încep cursurile școlii practice pentru mulgătorii și îngrijitorii de vaci.

Doritorii de a urma această școală vor trimite până cel mai târziu 3 Noembrie 1938 câte o cerere în-

soțită de următoarele acte: certificatul de naștere, certificatul de moralitate și certificatul de absolvire a cel puțin 4 clase primare, pe adresa: Institutul Național Zootehnic, Str. Dr. N. Stai-covici 63, București VI.

La cerere expediem gratuit prospectul școlii.